І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 131. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го ЛИПНЯ, 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 25, 1967 No. 131. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 24-го липня, 1967

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ МОДИФІКУЄ УРЯДОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ЩОДО СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. В урядовому проєкті передбачено збільшення місячних виплат із Соціяльного Забезпечення із 44 на 70 долярів коштом деякого підвищення податкових оплат на це забезпечення. Конґресова Комісія Засобів і Способів, яка тепер розглядає цей проєкт, рекомендує зменшення запропонованих урядом мінімальних виплат із 70 до 60 або й 50 долярів місячно, а з другого боку рекомендує збільшити запропоновану урядом підвишку оплат на Соціяльне Забезпечення.

ПОМЕР КАРЛ САНДБУРҐ. Цей один з найвидатніших сучасних американських поетів і письменників, біограф Лінкольна та відзначений нагородою Нобеля, помер на 89-му році життя в суботу, 22-го липня, у своїй посілості у Флет Рок у Північній Каролайні.

НЕРЕДБАЧАЮТЬ РОЗГЛЯД СПРАВИ ПРОДАЖУ ЗБРОЇ ЧУЖИМ КРАЇНАМ. Перевірку цієї справи плянують обидві палати Конґресу, Палата Репрезентантів і Сенат. Зацікавлення Конґресу цією справою викликав зокрема факт, що більше третини кредитів, уділених Експортово-імпортовим банком в останніх двох бюджетових роках, пішли на фінансування закупів зброї. Ці кредити виносили: 1,5 більйона долярів на закуп зброї і 2,3 більйона долярів на закуп „мирних дібр".

НАЦІОНАЛЬНА ПРОДУКЦІЯ В ДРУГІЙ ЧВЕРТІ цього року збільшилася на 9 більйонів дол. і становила 775.3 більйона дол. в річному відношенні. Річне відношення дістаємо таким способом, коли продукцію з одної чверті помножимо через 4. В першій чверті ц.р. національна продукція збільшилася була тільки на 4.2 більйона дол. Збільшення національної продукції в першій чверті було внаслідок подорожчання праці і товарів, а в другій чверті, половина збільшення припадає на „дійсне" збільшення продукції, а друга половина з 9-ох більйонів дол. — це наслідки інфляції. Треба пригадати, що в 1966-му році національна продукція пересічно збільшувалася в одній чверті на 13.5 більйона долярів.

ДЕФІЦИТ У ФЕДЕРАЛЬНОМУ БЮДЖЕТІ на фінансовий рік, який закінчився 30-го червня 1967 р. становить 9.9 більйона дол. В січні ц.р. Департамент Скарбу передбачав дефіцит в сумі 9.7 більйона дол., а в травні оцінювали дефіцит у висоті 11 більйонів дол. Це є найбільший дефіцит від 1959 року, коли недобір у федеральному бюджеті виносив 12.4 більйона дол. Видатки становили 125.7 більйона дол. а прибутки — 115.8 більйона дол. На збільшення видатків найбільше вплинули витрати на війну у В'єтнамі. Витрати на оборону виносили 68,4 більйона дол., з чого на війну видано коло 20 більйонів долярів.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЯВИВ на пресовій конференції минулого тижня, що треба конче збільшити прибуткові податки ще в цьому році. Він натякнув, що, можливо, збільшення податків буде понад 6 відсотків. В січні ц.р. Президент пропонував збільшення тільки на 6 відсотків. Президент сподівається, що Конґрес почне працювати над проєктом про збільшення податків в найближчому місяці. Президент заперечив твердження журналіста, що збільшення податків потрібне на війну у В'єтнамі. Федеральний бюджет потребує збільшення прибутків і на внутрішні цілі та на поборювання інфляційного тиску на економіку.

У СВІТІ

В ТУРЕЧЧИНІ ВІД ЗЕМЛЕТРУСУ ЗГИНУЛО ПОНАД 1,000 ОСІБ. Землетрус був у суботу, 22-го липня, та охопив зокрема північно-західну Анатолію, азійську частину Туреччини. Завалилося багато домів та були великі втрати в майні.

ПРОТЕСТАНТСЬКА ЦЕРКВА ФОРМОЗИ ЗАЛИШАЄТЬСЯ В РАДІ ЦЕРКОВ. Ця справа була предметом непорозумінь та виразного натиску з боку тайванського уряду понад рік, як Світова Рада Церков схвалила резолюції в справі В'єтнаму та оформила її так, що її можна було інтерпретувати як рекомендації прийняти до Об'єднаних Націй комуністичний Китай. Не зважаючи на натиск, ця Церква рішила залишитися в Раді Церков. На 13.1 мільйона населення Формози є 550,000 християн, в тому 300,000 католиків.

ФРАНЦІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ „ЗНИКНЕННЯ" КОРЕЙЦІВ. Французьке міністерство закордонних справ передало амбасадорові Південної Кореї дипломатичну ноту з протестом проти „ненормальних обставин", що супроводили виїзд з Франції деяких корейських інтелектуалів і студентів. Уже раніше інформовано, що південно-корейський уряд перевів цілий ряд арештів у зв'язку з викриттям комуністичної шпигунської змови, що мала бути зорґанізована у Східньому Берліні та в яку були вмішані деякі корейські інтелектуали і студенти в Західній Европі.

МОСКВА ОБВИНУВАЧУЄ АМЕРИКУ В „КОНСПІРАЦІЇ". Таке обвинувачення видвигнула „Комсомольская Правда" з 22-го липня, пишучи в статті якогось Аркадія Шахніна, що в Америці створено урядову аґенцію із державним секретарем Діном Раском та секретарем оборони МекНамарою для координації пропаґандивних зусиль понад 226 анти-совєтських груп в західніх країнах. У статті сказано, що аґенція відповідальна безпосередньо перед президентом Джансоном і має за завдання „брехнями, провокаціями та помішаним з Богом шантажем" дискредитувати Совєтський Союз.

ЗАКІНЧИЛАСЯ ОДНОТИЖНЕВА ПЕРЕРВА В ПУБЛІКАЦІЇ „СВОБОДИ"

В тижні від 17 до 22-го липня „Свобода" не появлялася з уваги на те, що в друкарні інстальовано нову пресу та переведено необхідний ремонт приміщень. Перерва закінчилася і починаючи з сьогоднізнім числом, яке друкується в понеділок, 24-го липня, „Свобода" знову появлятиметься нормально кожного дня, а призначені до друку залеглі матеріяли будуть поступово використані в запланованих на найближчий час додаткових сторінках „Свободи".

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД ВІДЗНАЧИВ ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ НОВИМИ НАДІЯМИ НА ЇХ ВИЗВОЛЕННЯ

Президент Джансон та губернатори стейтів і посадники міст видали відповідні проклямації; в багатьох містах і громадах відбулися відповідні маніфестації; проф. Л. Добрянський викликає „Вашинґтон Пост" на публічну дебату.

Минулий тиждень, від 16 до 22-го липня був в Америці Тижнем Поневолених Націй. З цієї нагоди президент ЗДА Линдон Б. Джансон та губернатори стейтів і посадники багатьох міст від побережжя до побережжя видали відповідні проклямації, закликаючи населення країни, стейтів і міст відзначити цей тиждень відповідними церемоніями, маніфестуючи ними свою відданість ідеалам волі та скріплюючи ними надію поневолених на визволення. Відзначування цього тижня почалося вже в неділю, 16-го липня, врочистими Богослуженнями поневолених. В багатьох українських католицьких церквах Філядельфійської Архиєпархії прочитано в наступну неділю окреме архипастирське послання, що його видав з нагоди Тижня Поневолених Націй Митрополит Українців Католиків у ЗДА ВПреосв. Амвросій Сенишин. У всіх святкуваннях та маніфестаціях в місцевостях, в яких існують українські громади, українці брали видатну, часто ініціятивну участь. Вістки і повідомлення про ці святкування в деяких з наших громад подані вже в цьому числі „Свободи", інші будуть надруковані в наступних числах.

Проф. Л. Добрянський викликає на дебату щоденник "The Washington Post"

Уже на деякий час перед Тижнем Поневолених Націй, в числі з 10-го липня, появилася у відомому з його виступів проти пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні "The Washington Post" редакційна стаття про „Поневолених конґресменів" в якій гостро виступається проти Тижня Поневолених Націй та особисто проти автора резолюції в цій справі, проф. Лева Добрянського, голови Крайового Комітету Тижня Поневолених Націй та президента Українського Конґресового Комітету Америки. На цю статтю проф. Добрянський зареаґував публічним викликом редакції "Washington Post" на дебату на тему комуно-московського імперіялізму та, зокрема, про ідель-уральців, туркестанців, білорусів і козаків, про яких є згадка в законі про Тиждень Поневолених Націй та існування яких "Washington Post" заперечує, а згадку про них висміває. Свій виклик "Washington Post-ові" проголосив професор Добрянський на конференції, яка відбулася в суботу, 15-го липня в готелі „Мейфлавер" у Вашинґтоні, попереджаючи святкування Тижня Поневолених Націй. Опісля проф. Добрянський повторив цей свій заклик ще і в окремому листі до "Washington Post-у".

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ню Йорк, Н. Й. — Як у попередніх, так і цього року в Ню Йорку відбулося відзначення Тижня Поневолених Націй різними публічними маніфестаціями та Богослуженнями в церквах.

Відзначення почалося в неділю, 16-го липня ц. р. Архиєрейською Службою Божою в катедрі св. Патрика для католиків. Його Еміненція Кардинал Ф. Спелман був приявним на Богослуженні, яке відправив о. монс. Бела Варга, якому асистували два українські католицькі священики, всч. о. Микола Когут, ЧСВВ, Прото-Ігумен ЧСВВ в Америці, та всч. о. декан Володимир Андрушків, парох Української Католицької Церкви св. Духа в Брукліні. Проповідь з нагоди Тижня Поневолених Націй виголосив о. Мортон А. Гил, який згадав у проповіді статтю голови УККА проф. Лева Добрянського, що появилося в останньому числі „Українського Квартальника". Численна українська група брала участь у Богослуженні й молоді дівчата в українських народніх строях звертали увагу присутніх численних американців. Д-р Роман Гуглевич, гол. Об'єднаного Комітету, в товаристві інших членів української групи, включаючи дівчат та членів СУМА, привітав Кардинала Ф. Спелмана та був відфотографований разом з групою та Кард. Ф. Спелманом (світлина появилася в „Дейлі Нювс" в понеділок, 17-го липня ц. р.)

В середу, 19-го липня, мейор Джан В. Ліндзей проголосив Тиждень Поневолених Націй в приявності численних делеґацій від різних національних організацій м. Ню Йорку.

У відповідь на видання проклямації п. Степан Корбонський, з рамені Асамблеї Поневолених Европейських Народів, подякував мейорові Ліндзеєві за пiддержку справи поневолених народів та видання спеціяльної проклямації з нагоди Тижня Поневолених Націй.

Українська група, під проводом д-ра Р. Гуглевича була численно представлена, включаючи дівчат в українських народніх строях та СУМ-івці у своїх організаційних одностроях. Між представниками організацій, крім д-ра Р. Гуглевича, голови Об'єднаного Комітету (Філія УККА), були: мґр І. Базарко та д-р Володимир Душник, як представники екзекутиви УККА, п-ні Марія Душник, заступниця головного предсідника УНС, д-р Ярослав Падох, головний секретар УНС; п-ні О. Рак, голова Окружної Ради „Союзу Українок"; п-ні Розалія Полчі, голова відділу 72-го „Союзу Українок" та п. М. Хоманчук; д-р Олександер Соколишин та М. Шпонтак, від організації Американських Приятелів АБН; Валентин Коваль від Комітету Визволення Поневолених Народів, К. Василик з СУМА. Були теж представники поляків, білорусів, лотишів, естонців, козаків, румунів, болгарів та кубинців. Світлина з групою українців та мейором Ліндсеєм появилася на другий день в еспанському щоденникові „Іль Тіємпо". Відомості про відзначення

(Закінчення на ст. 3-ій)

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ 1967

ПРОКЛЯМАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА ЗДА

Тому, що Спільна Резолюція, схвалена 17 липня 1959 року (73 стат., 212), уповажнює і прохає Президента З'єднаних Держав Америки проголошувати кожного року проклямацію, визначуючи третій тиждень липня, як „Тиждень Поневолених Націй", аж до часу, поки всі поневолені нації у світі не здобудуть волі й державної незалежности; і

Тому, що свобода і справедливість є основним правом усіх народів; і

Тому, що незалежність народів вимагає виконування ними елементарного права свобідного вибору; і

Тому, що ці незаперечні права є обмежені, або заборонені в багатьох частинах світу; і

Тому, що З'єднані Держави Америки, від початку свого існування, як держава, твердо визнають принципи національної незалежности й людської свободи:

Тому я, Линдон Б. Джансон, Президент З'єднаних Держав Америки, оцим призначую тиждень, який починається 16-го липня 1967 року, як Тиждень Поневолених Націй.

Запрошую всіх мешканців З'єднаних Держав Америки відзначити цей Тиждень відповідними церемоніями й імпрезами та закликаю виявити відновлену відданість справедливим аспіраціям всіх народів до національної незалежности і людської свободи.

Для потвердження цього я власноручно кладу свій підпис в дні 12-го липня року тисяча дев'ятсот шістдесят сьомого, у стодев'ятдесят-другі роковини незалежности З'єднаних Держав Америки.

Линдон Б. Джансон

Експлорер 35 кружляє довкола Місяця, досліджуючи радіяцію

Кейп Кеннеді, Флорида. — Випущений в середу 19-го липня штучний сателіт Землі Експлорер 35 в суботу 22 липня почав кружляти довкола Місяця згідно з пляном, досліджуючи радіяцію в районі Місяця та мікрометеороїди, які могли б бути загрозою для американських астронавтів, які за два або за три роки мають летіти до Місяця. Експлорер 35 важить 230 фунтів і подібний своїм виглядом до малого вітряка. Найменша віддаль Експлолера від Місяця становить 500 миль, а найбільша — 4,300. Він облітає Місяць щоодинадцять годин. Науковці гадають, що цей сателіт зможе кружляти довкола Місяця кілька років. Випущений сателіт летів до Місяця з такою докладністю, що не треба було зміняти його напрямку, як це часто буває.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ І ПОШИРЮЮТЬСЯ МУРИНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ

Муринські заворушення, що почалися попереднього тижня в Нюарку із „мирної демонстрації" біля поліційної станиці в справі одного із заарештованих муринів, поширились на багато інших міст Америки та починають прибирати загрозливих розмірів. Крім Нюарку і околиці (гл. стаття „Тиждень в Америці" на 2-ій сторінці в цьому числі), заворушення поширилися на Мінеаполіс і Дітройт, де відділи стейтової поліції та Національної Ґвардії намагаються привернути лад і спокій. Вісті про можливості дальших заворушень надходять із багатьох інших міст, в яких заряджено гостре поготівля поліції.

Дітройт, Миш. — В неділю 23-го липня цілий день тривали расові заворушення в неґритянській дільниці, яких не могла опанувати міська поліція з допомогою стейтових поліцистів, і губернатор Джордж Ромні післав до міста дві тисячі вояків Національної Ґвардії. Кільканадцятьох поліцистів поранено, бо заворушники кидали на них камінням та пляшками. В заворушеннях вбиті чотири особи. Посадник міста Кевено зарядив, щоб в понеділок 24-го липня поліційна година тривала від 9-ої години ввечері до 5:30 вранці. Заворушення почалися після того, як поліція в неділю вранці заарештувала 73-ох осіб за пиття алькогольних напоїв в недозволеному часі. Більшість із заарештованих були п'яні. В останній хвилині наспіли повідомлення, що в понеділок, 24-го липня заворушення прибрали ще більш загрозливих розмірів. Велика частина міста у вогні.

Одна із багатьох сцен муринських заворушень та інтервенції Національної Ґвардії в Нюарку.

ГОЛ. ПРЕДС. УНС Й. ЛИСОГІР ВІДВІДАВ УКРАЇНЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ, АВСТРІЇ І ПОЛЬЩІ

Біля пам'ятника в Ґмюнді. В цій австрійській місцевості спочивають кості біля 30,000 українських скитальців під час першої світової війни, які тут померли від недуг і голоду. Їм недано здвигнено пам'ятник у виконанні мистця А. Крука. Головний предсідник УНС Й. Лисогір перебуваючи в Австрії, відвідав цю місцевість разом зі своєю дружиною та проф. А. Гнатишиним. На фото, біля пам'ятника українським скитальцям в Ґмюнді, стоять: п. Й. Лисогір, пані Марія Лисогір і проф. А. Гнатишин.

Головний предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лиссгір, який з кінцем червня виїхав до Европи, щоб виконати рекомендації Головного Уряду УНС і перевірити там нові „потреби і можливості допомоги" потребуючим українцям, після однотижневих відвідин у Римі, відвідав українські поселення в Югославії, Австрії і Польщі та в останньому листі з 18-го липня інформує, що є в дорозі до Німеччини, опісля Франції та Англії. В Югославії п. Й. Лисогір, який подорожує в товаристві своєї дружини пані Марії, відвідав резиденції двох наших владик, архиєпископа ВПреосв. Букатка та єпископа Преосв. Шеґеді в Загребі, семінарію св. Кирила і Методія, в якій навчається 15 студентів, з того 13 українців із найбільшого скупчення українців у Югославії в Руському Керестурі.

У Відні п. Лисогір з дружиною зустрічали місцевих діячів та відвідували місцеві українські осередки й опісля, разом з проф. Андрієм Гнатишиним, відомим нашим композитором, відвідали нашу громаду в Ґмюнді, де недавно поставлено виготовлений скульптором А. Круком пам'ятник на цвинтарі, на якому спочиває біля 30.000 українців, жертв недолі в першій світовій війні.

У Польщі п. Й. Лисогір упершу чергу мав побачення та кілька розмов з американськи амбасадором Дж. Ґроновским та ряд інших зустрічей і розмов. Відвідав українських поселенців в Чканеґу біля Ґданська та у Вроцлаві. Поява представника УНСоюзу серед українських поселенців в Югославії та в Польщі була зрозумілою несподіванкою для місцевих українців.

Архиєпископ УПЦеркви Володимир помер у Дітройті

Дітройт, Миш. — Як повідомили настоятель і Парафіяльна Рада Української Православної Катедральної Церкви у Дітройті, там помер у неділю 23-го липня, о год. 15:15 дня, у шпиталі Форда, Високопреосвященніший Архиєпископ Дітройтський Володимир. Св. п. Архиєпископ Володимир Малець народився на Херсонщині в 1890 році. До висвячення викладав у вищих школах та займався науковою працею. У 1942 р. був висвячений в Києві на єпископа Черкаського. З 1944 року перебував на еміґрації в Західній Европі, звідки переселивсь до ЗДА, до Дітройту. Св. п. Архиєпископ Володимир працював над уточненням текстів Богослужебних книг. Про день і місце похорону буде повідомлено додатково.

Статистичні дані про кількість українців поза Совєтським Союзом

Варшава. — Тижневик „Наше Слово" з 11 червня приніс замітку під назвою „Українці за кордоном", у якій, не подаючи джерела, наводить такі статистичні дані про українців поза межами СССР: „Українців за кордоном живе близько двох з половиною мільйонів чоловік. Частина з них мешкає в европейських соціялістичних країнах: у Польщі приблизно 300 тисяч, чоловік, Чехословаччині — 70 тисяч, Югославії, Угорщині, Болгарії біля 100 тисяч чоловік. Значна кількість українців живе в США — близько мільйона чоловік, у Канаді — близько 700 тисяч, в Арґентині — 160 тисяч, у Бразилії — понад 100 тисяч. Невелика кількість українців мешкає також у Західній Німеччині, Франції, Англії, Уругваї, Чілі, Перу. Сотні тисяч цих людей виїздили за кордон ще перед першою і другою світовою війнами, рятуючись від злиднів і нестатків, голоду і безземелля, головним чином з кол. Галичини, яка перебувала під владою Австроугорщини та за санаційної Польщі". — Із зрозумілих причин, тижневик не згадує про те, що під час Другої світової війни стотисячні маси українців з різних земель України подались на еміґрацію,

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тиждень без „Свободи"

Минулого тижня, від понеділка 16-го липня до суботи 22-го липня, „Свобода" не появлялася. Причини цієї однотижневої перерви в публікації щоденника були читачам і передплатникам своєчасно вияснені: необхідність ремонту в приміщеннях видавництва та інсталяція новозакупленої книжково-друкарської преси. Працю виконано згідно з пляном: приміщення видавництва відремонтовані, а преса заінстальована і вже цього тижня почне працювати. Але перерву в публікації „Свободи" відчули і читачі і працівники видавництва. Понеділок 16-го липня був у видавництві ще відносно спокійний, навіть спокійніший, ніж звичайно, бо не стукотіли, за деякими тільки виїмками, друкарські машинки в редакції і лінотипи в складальному відділі друкарні, не гуділа і не стукала велика газетна преса внизу будинку, бо не друкувала газети. Також, з уваги на перерву, більшість працівників видавництва мали свої вакаційні відпустки, які продовжуються. Але вже наступного дня, у вівторок, та в дальші дні майже не вмовкали всі три лінії телефону, завжди із тим самим запитом: чому припинено висилку газети? Після вияснення, було багато зворушливих слів про те, як важко обійтись без рідного щоденника.

Перерву у виданні „Свободи" відчували і її працівники в редакції, адміністрації і в друкарні, які не були на відпустці. Стільки цікавих подій, що „аж просились" до газети, стільки залеглостей, головно в дописах з життя наших громад і організацій, що очікують ще своєї черги! Подібне і з оголошеннями: лікар бажав би поінформувати своїх пацієнтів, що його канцелярія буде закрита, трапилось нещастя в родині, що бажали б поінформувати про нього рідних і приятелів та громаду, наші громадяни в Нюарку дуже хотіли поінформувати, що під час муринських заворушень українські крамниці не були порушені навіть в головному районі заворушень, хоча все довкола них було знищене і сплюндроване, у Вашинґтоні почалася „велика дебата" між відомою із своїх виступів проти пам'ятника Тарасові Шевченкові газетою „Вашинґтон Пост" і проф. Левом Добрянським, президентом Українського Конґресового Комітету та автором резолюції про Тиждень Поневолених Націй в справі цього тижня, наспіли нові вісті від головного предсідника Українського Народного Союзу п. Йосипа Лисогора про його відвідини в Европі та багато інших новин, що не могли побачити денного світла, бо не було „Свободи".

Писав колись письменник про свою батьківщину Литву, що тільки той довідається, як треба її цінити, хто її втратить. Це, мабуть, можна сказати і про все, що ми маємо і що тільки тоді вчимось оцінювати, як нам цього забракне, хочби й тільки на такий короткий час, як один тиждень, як це було у випадку припинення появи „Свободи".

Ми раді, що це був тільки один тиждень та що він уже за нами. З листів і телефонів знаємо, що так само думають і читачі та передплатники, бо для більшости з них „Свобода" є наче членом їхньої родини, складовою і невідємною частиною їхнього щоденного життя. Маймо надію, що такою вона залишиться для них і для їхніх нащадків на завжди.

Непереможний дух

Світова історія має безліч прикладів непереможности людського духа.

Справедливо сказав поет про безсмертного Симона Петлюру, вбитого в Парижі: „Стріляли в дух, влучили в тіло". Ось уже майже півсторіччя большевицька Москва з найтяжчих „ідеологічних" гармат громить поневолену Україну, наш позбавлений державности народ, ліквідує, засилає, стріляє, саджає до в'язниць, цензорує твори, не дає людям навіть звичайного недільного відпочинку, відриває від батьків їхніх дітей . . . Але — стріляють в дух, а влучають у тіло.

Навести б лише декілька з безлічі фактів з найновіших подій у так зв. УССР.

В час посиленої русифікації, підпалів бібліотек і архівів, переслідування з боку влади цвіту творчої молодої української інтеліґенції, в час вимушуваних з-під пістоля „клятв" на вірність так зв. камунізмові — модерній російській імперії, — в Україні окупант змушений влаштовувати нові й нові судові процеси, щоб залякувати населення, нищити леґенди про УПА, викорінювати пам'ять народу про Українську Народну Республіку, справжню українську державу, а не колоніяльний сучасний фальсифікат. В час такого наступу Москви на все, що є не російським у ССР, — в Україні є все нові і нові прояви українського духа, української самобутности, української творчости.

Певна річ, що московські ґавляйтери в УССР накидають свої пляни, вказівки, напрямні. Але не все можна накинути на душу народу. Споконвічний дух України непереможний!

ТИЖДЕНЬ В АМЕРИЦІ

Головною подією минулого тижня в американській внутрішній політиці були продовжуючі муринські заворушення, що почалися в Нюарку та поширилися не тільки на найближчу околицю, але й багато інших міст, зокрема Міннеаполіс і Дітройт. Почалися ці заворушення попереднього тижня із мирної демонстрації групи муринів біля поліційної станиці в Нюарку, в якій нібито вжито брутальности проти заарештованого неґра. Опісля демонстрація розвинулася у велике заворушення, жертвою якого впало 26 убитими, 1.200 пораненими, і 1.275 заарештованими. Матеріяльних шкід ще не обраховано, але вони виноситимуть десятки мільйонів. Цілі квартали були сплюндровані, склепи пограбовані. Ані місцева поліція, ані пожежна сторожа не вспівали з опануванням ситуації й губернатор стейту Ричард Гюз, який сам на місці був свідком заворушень, назвавши їх „джунґлями", зарядив висилку, на присмирення заворушень, відділів стейтової поліції та частин Національної Ґвардії. Найбільшого знищення зазнала одна з головних маґістраль Нюарку, Спрінґфілд евеню. Цікаво, що ряд українських склепів при цій евеню, як „Базар", „Говерля' та інші оціліли, хоча все в їхній околиці було сплюндроване. Оцілілі також деякі крамниці, на яких були вивіски, що вони є під муринським зарядом. З Нюарку заворушення поширилися у багато меншій мірі на сусідні місцевості: Плейнфілд, Петерсон, Елизабет, Осбері Парк, Ню Бронсвік та інші, хоч у цих місцевостях, подібно як і в Джерзі Ситі, були радше тут і там муринські зібрання та поліційне поготівля. Під час заворушень в Нюарку приходило до цілого ряду жорстокостей. Ворохобники кидали в поліцію чим попало, інші стріляли з дахів і вікон. В одному випадку витягнено з авта білого подорожного та його змасакровано. В цілій околиці був проголошений виїмковий стан із забороною продажу алькогольних напитків.

Під кінець тижня в цьому ж Нюарку відбулася заплянована вже раніше, перед заворушеннями, конвенція „Чорної Могутности" („Блек Павер"), у якій бере участь 906 делеґатів, що репрезентують 36 стейтів, 42 міста і 197 організацій. Між учасниками конвенції є багато видатних муринських лідерів. Конвенція проходила спокійно, за виїмком одного випадку, як кільканадцять муринських юнаків вдерлися на залю нарад та вимагали усунення з конвенції білих кореспондентів газет.

Заворушення в Нюарку й околиці мали великий відгомін у цілій країні. Конґрес у Вашинґтоні схвалив окремий закон проти міських заворушень а на початку цього тижня має приїхати до Нюарку Сарджент Шрівер, директор Бюра Економічних Нагод для перевірки ситуації на місці та для відповідних рекомендацій федеральному урядові. Рівночасно в Нюарку, з ініціятиви муринських лідерів, які беруть участь у конвенції „Чорної Могутности", почалася акція збірки 25% усіх зареєстрованих виборців для усунення мейора Адонізіо за те, що він, мовляв, несправедливо у відношенні до муринів ладнав справу заворушень. В пресі від побережжя до побережжя широко коментується ці події з однозгідним висновком, що їх не можна трактувати льокально та не можна їх виключити у майбутньому будь-якими пів-засобами — хвилевою допомогою мешканцям бідних і занедбаних муринських дільниць міст. З другого боку, нюарські заворушення та грабунки — в оцінці преси — не то що не допомагають муринському рухові за расове зрівняння, але йому поважно шкодять, зводячи цей рух до грабункових виступів та поважно насторожуючи проти нього білу частину населення.

ТИЖДЕНЬ У СВІТІ

До важливіших міжнародних подій минулого тижня треба зарахувати в першу чергу закінчення надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в п'ятницю, 21-го липня, що була скликана місяць тому, 17-го червня, на вимогу уряду Совєтського Союзу у зв'язку з воєнною кризою на Середньому Сході. Сесія Генеральної Асамблеї пройшла і закінчилася повною дипломатичною програною Москви, відкинувши всі її або спонзоровані нею проєкти резолюцій, щоб засудити Ізраїль за аґресію, вимагати відклику ізраїльських військ із зайнятих ними арабських територій та вимагати ізраїльських відшкодувань за нанесені війною шкоди арабським країнам. За всі ці свої неуспіхи Москва — як це виявив совєтський міністер Андрей Громико після закінчення сесії Генеральної Асамблеї — обвинувачує тепер Америку. Тим часом, на Середньому Сході, зокрема в зоні Суезького каналу, продовжуються порушення перемир'я, за що обидві сторони, Ізраїль і Єгипет, себе взаємно обвинувачують. На сторожі того перемир'я стоїть тепер там окрема місія Об'єднаних Націй.

У В'єтнамі впродовж останнього тижня поважно збільшилися воєнні зудари, закінчуючи дотеперішній літній застій. В кількох більших битвах комуністи мали великі втрати. Рівночасно з Вашинґтону повідомлено, що уряд президента Джансона, після недавніх нарад в Білому Домі з головним командантом американських збройних сил у В'єтнамі ген. Вестморлендом, плянує збільшити на 50 відсотків американських дорадників при південно - в'єтнамських військах, що їх тепер нараховується понад 5,000. Кількість в'єтнамських військ нараховується на 320,000 реґулярних частин і 145,000 т. зв. популярних сил. Одні і другі мали б тепер бути збільшені до загальної кількости 675,000 вояків.

Положення в Гонґ Конґу, яке від понад двох місяців уважалося за критичне та викликало поважну тривогу, що цей важливий торговельний і стратегічний пункт на Далекому Сході може впасти черговою жертвою комуністів, впродовж минулого тижня поважно поліпшилося. Криза ще не минула, але британська адміністрація є виразно паном ситуації. Комуністичні заворушення ще не цілком припинилися, але — як виходить із повідомлень — комуністи тепер самі сперечаються між собою щодо дальшої тактики і акції. Терпеливість британської адміністрації і тактовність поліції, здобули їм симпатії величезної більшости населення та підірвали ґрунт під ногами комуністів.

ЗАКЛИК

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ І ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Перед нами ювілейний рік 50-річчя славних подій в історії України, які почалися в березні 1917 року. Це знаменний ювілей, бо в роках 1917 - 1920 український нарід виявив себе повноцінним і рівноправним членом спільноти вільних державних націй.

Те, що сталося на Україні тому 50 літ в роках 1917-20, увійде в історію, як велика й глибока переломова доба, коли український нарід почав нову сторінку своєї боротьби за державне життя. По віках неволі встав народ великий своєю чисельністю, займаючи в Европі третє місце своєю територією і виявив надзвичайну енерґію, динаміку і творчу силу — встиг протягом надзвичайно короткого часу свого вільного життя перевести велике будівництво своєї держави.

Довгий підготовчий процес відродження національної думки на переломі XIX - XX століття і невсипуща праця і боротьба найсвідоміших українських верств у створених національних організаціях, не зважаючи на великі перепони з боку царського режиму, дали підвалини під велику українську національну революцію. Та революція принесла всебічне визволення українському народові з-під влади чужих держав і дала можливість в листопаді 1917 р. III УНІВЕРСАЛОМ проголосити Українську Народну Республіку.

Українська Народна Республіка не посягала на чужі землі, а її кордони були в українських етноґрафічних межах. Її завоювати пішли з півночі білі і червоні московські імперіялісти, а з заходу Польща. Український нарід боровся і хоч в тій боротьбі був переможений, та своєї зброї не здав, а далі ставить ворогові опір. В дусі тієї боротьби, яку започатковано Великою Національною Революцією, виховувались і виховуються нові покоління, яких метою є відновлення вільної і ні від кого незалежної Суверенної Соборної Української Держави.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Центральний Ювілейний Комітет для Відзначення Великої Української Національної Революції і Відновлення Української Державности звертається тепер до Вас з оцим окликом перевести якнайкраще ювілейні відзначення 50-річчя великих подій на Україні, які були завершені проголошенням Незалежности Української Народної Республіки.

Творіть у своїх осередках спеціяльні Ювілейні Комітети відзначення 50-річчя Української Національної Революції! Тим відзначенням вшануймо працю, боротьбу і криваві жертви творців нашої відновленої Української Держави.

За Центральний Комітет

Антін Батюк, Голова — Іван Базарко, Секретар

Двопартійна опозиція проти проєкту Айзенгавера оголосити війну В'єтнамові

Вашинґтон. Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер заявив був 34-ом республіканським конґресменам, які були вибрані минулого року вперше до Конґресу, що Конґрес повинен вирішити справу оголошення війни Північному В'єтнамові. Ця заява Айзенгавера викликала спротив представників обидвох партій, Демократичної і Республіканської. Критики Айзенгавера твердять, що оголошення війни свідчило б про те, що ЗДА змагають до повного знищення Північного В'єтнаму, а цього Уряд цієї країни не бажає. Численні сенатори гадають, що формальне виповідження війни Північному В'єтнамові могло б спричинити війну з комуністичним Китаєм або з СССР. Тільки сенатор республіканець із Кентаки Трустон Б. Мортон заявив, що добре було б, щоб Конґрес обміркував справу виповідження війни. Таке саме становище зяймає сенатор республіканець із Південної Каролайни Стром Тармонд. Але сенатор республіканець із Айови Б. Б. Гікенлупер проти пляну Айзенгавера, бо це могло б спричинити небажані ускладнення в міжнародній політиці. Айзенгавер гадає, що давніша резолюція Конґресу в справі війни у В'єтнамі не дає през. Джансонові повних повновластей, потрібних до успішного ведення війни.

ХОЛУЇВСЬКЕ ІНТЕРВ'Ю

50-річчя большевицької контрреволюції не дає спокою „урядові УССР". З заявами відносно річниці виступають то один, то другий „державний діяч", щоправда, на шпальтах домашньої, „республіканської" преси. Та ось перший секретар комуністичної партії УССР П. Шелест вийшов на „ширші води", даючи інтерв'ю в центральній московській „Литературной Ґазете" з 5-го липня.

У своїй домашній пресі, де він немов кол. царський намісник на Малоросію, П. Шелест не раз заявляв, що Україна це „суверенна держава", або й „суверенна держава українського народу". В московській ґазеті такого, навіть суто пропаґандивного твердження, вже немає:

„Головний підсумок великого п'ятдесятиріччя для України ми вбачаємо в тому, що вона в сім'ї братніх народів стала соціялістичною республікою з високорозвиненою сучасною індустрією, інтенсивним сільським господарством, передовою наукою й культурою".

Якщо аж такі досягнення в „республіці", то треба їх докладніше висвітлити, що й зробив П. Шелест для „центрального читача":

„Сьогодні Українська ССР займає перше місце в Европі по виробництву чавуну, сталі, прокату, видобутку природного газу й залізної руди, випуску маґістральних тепловозів. Коли ж підрахувати, скільки видобувається вугілля й руди, скільки виплавляється чавуну й сталі на душу населення, то вийде, що наша республіка випередила не тільки високорозвинені країни Европи, а й Сполучені Штати Америки.

Щоб не коментувати цих заяв, нагадаємо читачам, що сама шелестівська преса в УССР з того ж місяця липня повідомляє про різні нестачі в маґазинах, про бездоріжжя, що немає де купити голок, або струн, що замало автобусів і трамваїв, що у великих містах бракує серед літа городини, а в колгоспах — немає запасних частин до різних сільсько - господарських машин... Висновок короткий: Україна дійсно продукує багато, в тому і в с-г ділянці, та ще більше потягів ідуть впродовж 24 годин на добу на північ, на Москву, Ленінград, Волгоград і ще далі . . . За рахунок бодай середнього забезпечення українського народу, не кажучи вже про добробут, — Москва забезпечує Кубу, Північний В'єтнам, арабські країни... Роздмухування комуністичної пожежі, де лише можна — сучасне головне завдання московської імперії, що сама зайшла в тупик. Робиться це і з допомогою вирваної з рук українського народу його ж продукції. П. Шелест стверджує:

„Наша продукція експортується в 12 соціялістичних, 21 капіталістичну й 48 країн, що розвиваються. Загальний обсяг зовнішньоторговельного обороту республіки становить майже четверту частину загальносоюзного. Україна бере участь у будівництві 375 підприємств і об'єктів, які споруджуються при технічному сприянні Радянського Союзу в 35 країнах світу, подає велику допомогу в підготовці кадрів для дружніх країн"...

При цьому, Москва б'є відразу двох зайців: подає — за чужий рахунок — допомогу та зброю комуністам і поплентачам, і навіть українську пшеницю експортує, як „російську пшеницю"... Безоглядний грабунок української землі й продукції українського розуму та рук П. Шелест... возвеличує:

„Рік ювілейний буде роком нових трудових перемог українського народу. Успішно виконується плян випуску промислової продукції. За минулі п'ять місяців цього року робітничий клас республіки вже дав країні продукції понад завдання на 582 мільйонів карбованців. Трудівники сільського господарства достроково виконали піврічний плян продажу державі м'яса, молока та інших тваринницьких продуктів"...

В ділянці культури — зовнішньо імпозантні цифри, хоча також не справді високі показники, коли взяти до уваги, що в Україні живе 46 мільйонів людей, а українській культурі, лише християнської доби — вже понад тисячу років. Всіляко перекреслюючи українські культурні традиції, підтримуючи русифікаторський курс ЦК КПСС в Україні, заповнюючи українські бібліотеки російськими виданнями або ж перекладами з російської, утруднюючи видання україномовних підручників для шкіл, не відпускаючи і десятої долі потрібних коштів для клюбів, не даючи студентам стипендій, за мінімальними вийнятками; не демонструючи в УССР кінофільмів українською мовою, навіть коли вони поставлені таки в УССР, особливо ж для дітей і молоді... — перший секретар так зв. ЦК КПУ П. Шелест навів у своєму інтерв'ю зовнішні, показово - стахановські дані:

„Сьогодні ми з гордістю можемо сказати, що на Україні працюють 32 тисячі загальноосвітніх шкіл, 132 вузи і 717 спеціяльних середніх навчальних закладів, 26 тисяч клубів, будинків і палаців культури, 27 тисяч кіноустановок, 69 тисяч бібліотек, якими користуються 22 мільйони чоловік. За роки Радянської влади вийшло понад 3 мільярди книг, видається 2685 газет і журналів, з них 2200 — українською мовою, а решта російською, молдавською, угорською мовами. Крім того, передплачується багато загальносоюзних газет і журналів"...

В той час, як у більших містах України туристи не можуть почути української мови, а у в'язницях СССР сидять понад 70 молодих українських письменників і науковців, які домагались більше прав, у тому й для української мови... — П. Шелест твердить:

„Завдяки перемозі Жовтня український народ дістав можливість учитися й творити рідною мовою. За ці роки українська мова знач-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(17)

Вольтаж наростав десятками років. Він зростав у щораз більший потенціял і в активну дію мусів прийти, це відчував кожний. Стихія стояла при битій дорозі історичної конечности і логічного розвитку — і хтось її мусів взяти за повід і повести.

Її брали всі, хто як умів. Хто як думав краще. Лише стояти осторонь — це був би гріх.

Підпілля почало прибирати форм. Не діяти під цю пору, не шукати нових форм організованого національного фронту — це значило б залишитись у хвості стихії, значить гальмувати колесо подій.

А вони, ці події, йшли. Ось на весні у Крем'янці та інших містах Волині опинились десятки хлопців і дівчат, які повтікали з в'язниць, і з-під розстрілу в Кременчузі, Дніпропетровську, Житомирі, Вінниці, Києві. Натиск німців на національне відродження пішов по всій лінії. Заповнювались в'язниці, сунули ешелони з молоддю на захід, затискалась німецька рука щораз тугіше на горлянці народу. Щораз ясніше ставало, що німці свій „дранґ нах остен" хочуть покрити могилами „тутешнього", безіменного племени, яке заселяє землю, звану Україною, щоб завтра стала вона відпочинковою частиною „великого райху" . . .

Молодь по містах і селах рушила в зорганізовані ланки. Часто — все одно в які, аби свої. Аби діяти, щось робити.

Блакитний цього літа таки себе визначив. На це склалося чимало причин, а зокрема й попередні знайомства. По одній стороні молодечого кадру були Андрій, Ілько, Михайло С., Лев Яськевич, ну — і Гриць, а по другій — майже всі знайомі колишні гімназисти і семінаристи. Блакитний сказав Пилипові, що він піде під руку „старшого і досвідченого" . . . Іскра перейняв його в ряди довірених, і повітове керівництво зразу ж завантажило його військовою роботою. Ілько ще сердився деякий час. Він, як колишній старшина Карпатської Січі, яким став, утікши із іншими з Волині у вир закарпатських подій — доцінював молодих військовиків і оглядався за Блакитним. Згодом почав кепкувати, мовляв, що ти там будеш у них робити?

Робота бігла кругом і скрізь, усіма кадрами і всіма можливостями. І згодом стежки почали перехрещуватись. І народ це відчув. Почалися нарікання. Часами і гострі думки вголос.

Якось Блакитний зустрівся з Григорієм і Пилипом на хуторі у дядька Степана. Довго говорили з ним, намовляючи, щоб зброю дав: Гриць собі, а Пилип собі. Знали ж, що дядько Степан десь закопав дві „фінки", п'ять рушниць і кілька тисяч набоїв.

— А я вам, хлопці, кажу, що добра не буде і зброї, либонь, не дам. Хібащо переріжу „фінки" та рушниці пополовині. Тобі, Пилипе, дула, а тобі, Грицю, — дерев'яні приклади. А що ж ви думаєте? Зібралися за Україну воювати, а сюди приходите — хто кращий? Чи ж не одна мати вас породила? А чи може не знаєте, як то ми у вісімнадцятому Україну проморгали? Ви до мене із такими мудрощами і на понюх табаки не підходьте . . .

Сердитий був дядько Степан. І хто б подумав, що дядько так їх висварить . . .

Таких розмов було, мабуть, чимало. Чув їх Блакитний, чув Ілько, Андрій, Іскра, Троян, брати П., Лев. І говорили про це між собою, але не разом.

Пробували, кажуть, нав'язувати спільні розмови. Нічого не вийшло.

Під осінь приїхав у Крем'янець від обласного керівництва Білий. Привіз різні дерективи, заходився перевіряти, що зроблено в повіті під військовим оглядом.

Білий — обласний бойовий командант. Галичанин, але хоче „прийняти волинське громадянство", ходив з похідною групою на схід, був у Донбасі, згодом перенесли його до Кременчука. Там його ґестапо й накрило разом із іншими. Втік таки з-під розстрілу, хоч прострелили йому в двох місцях ліву руку, як утікав. Босий, у самих підштанцях добіг по снігу до якогось села. Люди переховали. Перебрався на Волинь. Тут і застряг при обласному керівництві.

Перевіривши крем'янецький повіт, Білий призначив Блакитного бойовим командантом повіту. Цю ділянку, ось недавно перейменовано на військову і вилучено з-під прямої залежности від організаційної сітки. При від'їзді Блакитний радився з Білим щодо переговорів з іншою стороною.

— Що ж, — казав Білий, — як мене розстрілювали в Кременчуці, то разом зі мною, тими ж кулями розстрілювали й бандерівців. І з них лише один врятувався. Ми разом збили з ніг вартового і втекли. Але тут дивіться, як краще. Ми, в області, ще не знаємо, що будемо робити. Я — за переговори, а Коваль — проти. Вдадуться вам — дамо медаль, а коли ні — дохлого кота підвісимо . . .

Інструкція була не дуже втішна, але доволі ясна . . .

Зродилась думка про контакт, близький контакт з іншою сіткою. Після довших „розвідчих" розмов — ось до першого кроку прийшло.

ХОЛУЇВСЬКЕ ІНТЕРВ'Ю

(Закінчення зі стор. 2-ої)

но збагатилася, зросла її суспільна роль. Із сфери побутового спілкування вона перейшла в сферу державного управління, преси, науки, культури, вузів усіх галузей суспільного життя".

А щоб „центральний читач" не подумав, чого доброго, про Мазепу чи бодай Хмельницького, П. Шелест нашвидку додав речення про „спілкування та взаємозбагачування культур", мовляв, не турбуйтесь: „Взаємозбагачення культур радянських народів — процес тривалий і постійний, він охоплює всі сторони нашого виробничого, науково - технічного і культурного життя". Отже — лише не підганяйте, не натискайте через міру, а валуєвський процес є й буде. Для зміцнення довір'я в „центрального" московського читача, П. Шелест назвав російський народ — „великим російським народом", що від деякого часу оминається в пресі, та дав таку „ґарантію":

„У суворих битвах революції, громадянської та Вітчизняної воєн, у роки мирного будівництва трудящі нашої республіки переконалися в тому, що тільки дружба з усіма народами Радянського Союзу є справжньою ґарантією національної незалежности й суверенности Радянської України, її економічного й культурного розквіту".

Вождь совєтських совбурів в Україні П. Шелест знає, на якій гілці сидить і, безперечно, відчуває настрої українського народу, а тому, як кажуть — заклинає в цапа:

„Ідеї дружби й братерства народів, ідеї пролетарського інтернаціоналізму — невід'ємна частина ідеології українського народу, закон його життя. Український народ глибоко вірить у правоту ленінської справи, безмежно відданий ідеалам комунізму, і це, є, невичерпним джерелом його зростаючої політичної і трудової активности".

Коротко, ідеал української нації — за словами П. Шелеста — це колоніяльний стан! Всупереч історії і всупереч духу часу — Москва має втримати Україну в своїй кишені. А на випадок виступів на міжнародній політичній сцені, домагань того типу, як поставив кол. прем'єр Канади Джан Діфенбейкер про вільнолюбну і досі поневолену Україну та інші народи — то ж УССР має і „уряд", і „прапор", і є навіть членом - засновником ОН!.. П. Шелест добре грає цією картою для наївних, або ж несвідомих:

„Радянська Україна, будучи членом Організації Об'єднаних Націй та багатьох інших міжнародних організацій, активно й послідовно виступає на зовнішньополітичній арені на захист миру й дружби між народами, проти аґресивних сил імперіялізму. І слово Радянської України звучить вагомо, переконливо. Це слово 46-мільйонового народу, який знайшов своє щастя і вміє його відстояти".

Прочитавши таке „слово", імперський чиновник спокійно ляже спати: „намєстнік" добре виконує своє діло.

Інша річ — думка передової частини українського народу, цвіт якого сидить у тюрмі, або копає рови в Сибіру, чи нидіє в Казахстані, куди щороку тисячі української молоді запроторюють і добровільно і примусово. Інша річ — підпільні Церкви. Ще інша — таємна, переписувана вночі, заборонена література, неопубліковані твори...

Звичайно, можна бути впевненим і на вулкані. Можна вдавати з себе впевненого. А ще простіше — заклинати в цапа, що й зробив П. Шелест на всесоюзній арені. (лш)

З Варшави — лають радіовисильні „Вільну Европу", „Свободу", „Голос Америки"

Варшава. — Тижневик „Наше Слово" з 25 червня, що виходить українською мовою з рамени Українського Суспільно - Культурного Товариства у Польщі, у великій статті „Психологічна війна проти країн соціялізму" нападає на радіостанції „Вільна Европа", „Свобода", „Голос Америки" ,та інші", як зазначено в оригіналі. Особливо „Вільна Европа" —„веде ворожу пропаґанду 450 годин тижнево з 32 радіостанцій, використовуючи антисоціялістичних еміґрантів з окремих соцкраїн". Значну частину статті присвячено іншим закордонним радіовисильням (передруковуємо без змін, себто із зрусифікованим правописом оригіналу): „Радіостанції „Вільна Европа", „Голос Америки" й інші залюбки використовують українську контрреволюційну еміграцію для ведення ворожої пропаганди в українській мові проти Радянської України. З цих антен день у день лунає ворожий голос, намагаючись вести серед трудящих України, української робітничої еміграції за кордоном та українських меншостей в Польщі, Чехословаччині й Румунії, наклепницьку пропаганду, дискредитувати в їх очах величезний дорібок і успіхи трудящих України в усіх ділянках життя. Не маючи змоги заперечити очевидний успіх українського народу в розвитку промисловості, сільського гоподарства, науки, мистецтва, у піднесенні жеттєвого рівня населення тощо, контрреволюційні емігрантські елементи вдягаються в тогу оборонців української культури, української мови, яким, мовляв, загрожує занепад." ...

„Такі голоси рупори ворожої пропаганди свідомо промовчують, їм бо йдеться не про те, їм йдеться про знищення соціялістичного ладу, радянської влади, і відновлення буржуазного ладу. Для досягнення цих нездійснених мрій контреволюція стосує всі методи — наклепи, провокацію, шпигунство, саботаж і диверсію. На цю каїнову роботу США витрачають мільйони долярів".

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ...

(Закінчення зі стор 1-ої)

Тижня Поневолених Націй появилися також в „Дейлі Нюз" та „Кетолік Нюз', органі римо-католицької архидієцезії Ню Йорку.

У п'ятницю, 21-го липня, відбулося публичне зібрання з нагоди Тижня Поневолених Націй, зорганізоване нюйорським Комітетом під головуванням судді Метю Дж. Трой. Під час програми, якою проводив Т. П. Дженінґс, двох американських ветеранів, що вернули з В'єтнаму, відчитали проклямації Президента Джансона та Губернатора Рокефеллера.

В неділю, дня 23-го липня відбулося ще інше публічне відзначення Тижня Поневолених Націй, зорганізоване Комітетом Визволення Поневолених Народів, на якому головним промовцем був президент УККА проф. Лев Е. Добрянський з Вашинґтону.

Губернатор стейту Коннектикат проголошує Тиждень Поневолених Націй. На фото (зліва): голова делегації інж. Олександер Пришляк, п-на Христина Кляцінська (полька), пані Регіна Зіюрис (литовка), губернатор Демпсі, д-р Людмила Мітревікс (лотишка), п. Маті Каїва (естонець), пані Гальє Там-Джансон, п. Йосиф Кляцінскі, п-на Оля Борисюк (українка), п. Арніс Яремікс — заступник голови Комітету Поневолених Націй і п-на Анна Гіннов (естонка).

ШИКАГО, ІЛЛ.

Шикаґо (ЗН). — Від 1959 року, тобто від схвалення Американським Конґресом закону про Тиждень Поневолених Націй, Шикаґо відзначує рік-річно цю нагоду окремою маніфестацією та подібними імпрезами ,які з кожним роком набирають більше популярности не тільки серед різних етнічних груп, заінтересованих у долі країн, де народилися вони самі чи їх батьки, але серед загалу американського громадянства. Найкращим доказом є хочби цьогорічна Маніфестація Тижня Поневолених Націй, що відбулася в Шикаґо в суботу, 15-го липня ,під протекторатом Управи міста з її мейором Ричардом Дейлі та губернатором стейту Іллиной, Оттом Кернером, що видали окремі проклямації-звернення до мешканців Шикаґо і стейту. Головною маґістралею Шикаґівської метрополії, вулицею Стейт пройшов імпозантний похід, в якому взяли участь 22 національні групи з Шикаґо і околиць та американські ветеранські організації з представниками міста, стейту і Конґресу ЗДА. Згідно із оцінкою американської преси, яка помістила прихильні згадки зі знимками з цієї маніфестації, у поході маршувало понад 10.000 учасників, а приглядалося близько 100. тисяч осіб, що вітали оплесками кращі групи та їх відповідні до моменту транспаренти і написи на возах-ридванах.

Українська група була, після литовської, одною із найчисленніших і найкраще зорганізованих. В ній маршував на переді під своїми прапорами поважний відділ українських ветеранів, різних ветеранських організацій, учасників боротьби за українську державу від 1917 року аж до останньої світової війни, як також ветеранів корейської і в'єтнамської воєн. Дальше у поході бачили ми багатьох членів різних громадських та прицерковних організацій, відділ членів СУМА в одностроях та групу членів Визвольного Фронту. Маршуючі несли транспаренти з написами та кличами, зв'язаними із боротьбою України за визволення від окупантів та підтримкою політики ЗДА у справі В'єтнаму.

Окремою прикрасою української групи були 3 помистецьки удекоровані возиридвани, з відповідними символами з української тематики, і написами, що їх уфундували: Федеральна Кредит. Каса „Самопоміч" Шикаґо, Визвольний Фронт з Палатайну, Ілл., та Ф-ма Винниченки-Яцкові в Шикаґо. На одному з тих ридванів (Палатайн) містилася оркестра Осередку Сума ім. Богуна з Шикаґа, на іншому представниці українського жіноцтва (Союзу Українок) в багатих українських національних одягах.

Похід передефілював перед почесною трибуною на вул. Стейт, на якій примістилися представники стейту, міста, війська та ветеранських організацій і представники поодиноких національних груп, між якими були від української групи п. Тарас Шпікула, голова Українського Громадського Комітету Тижня Поневолених Націй, з дружиною, п-ні Уляна Целевич — секретарка загального Комітету Т.П.Н. Шикаґо, о. митр. прот. Ф. Білецький, парох Катедри св. Володимира. Похід вели представники українських ветеранів пп. Богдан Кашуба, майор Михайло Харів та інж. Микола Ф. Чопівський. Після закінчення маніфестаційного походу відбувся в готелі Конрад Гілтон обід та святочні збори при участі около 250 гостей, на яких відчитано привітальну телеграму, в першу чергу віце-президента ЗДА — Гюберта Гомфрі, та вислухано ряд промов різних представників, між якими треба виріжнити знамениту промову конґресмена Р. Пуцінського (Ілл.) та майора Дієвої Армії ЗДА, учасника 2-ої світ. війни, корейської та останньо в'єтнамської. Учасники вітали оплесками приявних 4-ьох учасників війни у В'єтнамі, що поранені перебувають у підміських військових шпиталях. Під кінець учасники святочних зборів приняли відповідні резолюції. Вечером частина маніфестаційного походу була передавана на телевізії.

У загальному треба вважати цьогорічну маніфестацію з приводу 8-го Тижня Поневолених Націй за одну із досі найкращих, до чого відповідно причинилася також знаменита погода.

ГАРТФОРД, КОНН.

Гартфорд, Конн. (І.К.). — Комітет Тижня Поневолених Націй на стейт Коннектикат уже другий рік з черги очолює інж. Олександер Пришляк, що є рівночасно головою місцевого Відділу УККА. На свойому засіданні в дні 15 травня б. р., що відбулося в приміщенні Українського Народного Дому, вирішено знову покласти більший наголос на зовнішну пропаґанду, а саме: преса, радіо і телевізія. В дні 19-го червня губернатор стейту Джан Демпсі прийняв делеґацію представників поневолених народів, що її очолював інж. О. Пришляк. В делеґації взяли участь представники: від українців (окрім інж. О. Пришляка була п-на Оля Борисюк в народному строї), поляків, литовців, латвійців та естонців. Під час авдієнції губернатор Демпс видав проклямацію, оголошуючи тиждень від 16 до 22-го липня ц.р. Тижнем Поневолених Націй. В проклямації губернатор Демпсі називає Росію по імені, як поневолювача народів. Також мейор міста Гартфорду Джордж Кінсела видав подібну проклямацію. Рівночасно Комітет Тижня Поневолених Націй вислав письма до мейорів міст стейту Коннектикат з проханням проголосити і в них Т.П.Н., та одержав позитивні відповіді. В місцевій американській пресі появились досить вичерпні інформативні статті про Тиждень Поневолених Націй, а на телевізійній станції NBC була висвітлена зустріч делеґації з губернатором Демпсі. В неділю 16-го липня ц. р., після спільного Богослуження, відбулося зібрання представників поневолених народів, де після двох доповідей та відчитання проклямації губернатора і мейора ухвалено відповідну резолюцію та вислано до президента Джансона, Державного Департаменту, сенаторів і конґресменів стейту Коннектикат та місцевої преси. В резолюції між іншим звертається увагу на зревідування становища Уряду ЗДА до Совєтського Союзу.

ПИТСБУРҐ, ПА.

Питсбурґ, Па. (ПС). — Великою маніфестаційною імпрезою, зорганізованою місцевим Відділом Українського Конґресового Комітету Америки у Веств'ю парку в неділю 16-го липня ц.р. відзначено Тиждень Поневолених Націй у 50-річчя Української Національної Революції і 25 річчя Української Повстанської Армії. В цій маніфестаційній імпрезі, в якій взяли участь понад 1 000 осіб, у більшости українців з Питсбурґу, Мекізракс, Карнеґі, Ембріджу та інших околиць, учасники маніфестували проти поневолення московським імперіялізмом України та інших ще не так давно вільних і самостійних держав. Програма, якою провадив Ананій Никончук, розпочалась піднесенням прапорів: американського й українського. Національні гимни, український і американський, відіграла духова оркестра під керівництвом П. Висоцького. Вступну промову виголосив голова Управи Відділу УККА п. Олекса Голубяк. Головними промовцями були: Володимир Мазур, головний предсідник УНП і член Екзекутиви УККА, Роберт В. Дуґган, окружний прокуратор повіту Алеґені й Вінсент Мурович, спеціяльний дорадник стейтового пркуратора. Проклямацію Тижня Поневолених Націй для стейту Пенсильванія, яку видав губернатор Шейфер, прочитав шериф Петро Сулик. У мистецькій частині, яка відбулася після офіційної маніфестаційної частини, виступали артисти з Філядельфії пані Оксана і Ярослав Рудакевичі, з рецитаціями творів українських поетів. Духова оркестра під керівництвом П. Висоцького виконувала українські пісні. В маніфестаційній імпрезі взяли участь кілька українських дівчат і жінок, одягнених в українські національні строї. Комітет подбав також про видання спеціяльної книжки-програми, яка роздавалась учасникам маніфестації.

НА ПАШНІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

НА ДРУГОМУ МІСЦІ...

Харківський Державний Медичний Інститут, оголошуючи умови про прийняття студентів на різні факультети, зазначає, що „вступники складають іспит з російської чи української мови й літератури, письмово, з фізики й хемії — усно"... („Молодь України з 28 червня). В тому ж числі газети надруковане оголошення Професійно-Технічного Училища, яке забезпечує студентів інтернатом, гуртожитком та державною стипендією, але те училище розташоване... в м. Аральську, Кизил - Ординської области, себто в Азії, куди молодь з України запрошують русифікуватись.

ЦЕНТРАЛІЗУЮТЬ ВИСИЛКУ В АЗІЮ І СИБІР

Як „значне досягнення", „Молодь України з 28 червня характеризує новий централізаторський захід Москви щодо студентських робітничо-виробничих груп в СССР. Студентів ще до літа заздалегідь формують у групи за фахом — електрики, зв'язківці, монтажники і т. д. і, не питаючи, бажають того, чи ні, посилають на будови в Азію та до Сибіру на літні „вакації". „Цього року створені єдиний Всесоюзний центральний штаб будівельних загонів, який координуватиме роботу в маштабах всієї країни, і, зокрема, єдиний республіканський штаб українських загонів. Очевидно, мають рацію комсомольські ватажки вузів, які пропонують переглянути діючий принцип формування загонів. Адже поки що на цілину, в Сибір їдуть лише активісти і найбільш свідомі. А треба, очевидно, щоб група, курс, факультет зобов'язували навіть і „сачків", ледарів включитися в трудову діяльність: хай пройдуть „профілактику" у „вогняних" загонах. Це допоможе зрушити останніх з точки аморфності, пасивності. Ну, і, зрештою, збільшиться виховна ефективність студентського літа".

КУПУЄ ШАФУ... ПІВТОРА РОКИ

„Молодь України" з 20-го червня:

„Кажуть, що обіцяного можна три роки чекати". Отже, я — на середині цієї дистанції, — і далі наша читачка з с. Велика Генешківка, Кременчуцького району на Полтавщині, Галина Павлівна Дон розповіла таку історію. В квітні 1966 року купила вона шафу із дзеркалом. Продавець магазину т. Дон запевнила — незабаром надійдуть. Та як завезли дзеркала, їх покупниці знову не вистачило. І експедитор т. Верменич, і завмаг не раз запевняли — почекайте. „Доки ж? Чи й справді три роки?" — закінчує свого листа т. Дон".

6 000 МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ ФАХІВЦІВ — У КАЗАХСТАН

Повідомляючи про трагікомічну церемонію в Києві, під пам'ятником Ленінові, „клятви" і „посвячування" нових випускників професійно - технічних училищ в УССР, „Молодь України" з 4 липня ніби мимохідь згадує, що „6 000 українських юнаків виявили бажання я Всіх випускників технічних училищ в УССР цього року 201.000 осіб — трактористів, механізаторів, будівельників та ін.

НА ВІДВІДИНАХ В ЮГОСЛАВІЇ

Гол. предсідник УНС И. Лисогір і пані Марія Лисогір в товаристві Сестри Моніки із Руського Керестуру та Сестри Маргарити з Босні в городі резиденції Преосв. Шеґеді в Загребі.

На Союзівці відбулося святочне закриття дівочого й відкриття хлоп'ячого таборів

Союзівка, Кергонксон. — В суботу 15-го липня ц. р. тут на поляні перед віллею „Львів", в якій є приміщені дитячі табори, відбулося святочне закриття тритижневого дівочого табору. Це дитяче свято відкрила управителька табору п-ні Зиновія Пиріг, яка подякувала численно зібраним батькам дітей за те, що віддали їх до табору й гостям за зацікавлення таборовим життям. Вона подала програму закриття табору, на яку склалися такі виступи: таборовий клич і відспівання молитви „Боже Великий"; деклямації учасниць табору „Виїзд з табору", „Чапля", „Суничҡи" і „Комашиний концерт"; збірний спів таборовиків пісень „Ой місяцю", „Сестричко голубко" і „Візьмемось за руки"; впоряд, національні й гумористичні танки; вільноручні вправи „Котяче весілля" і „Зірвалася хуртовина" та сценки „Через кладку" і „Сніжинка". Після цього представники УНСоюзу, заступниця головного предсідника п-ні Марія Душник та головний секретар Ярослав Падох попрощали таборовиків й вказали їх батькам на заходи, які робить УНСоюз для належного здорового й національного виховання союзового доросту, чого наявним дказом є сьогоднішній попис дітей після короткого, бо тільки тритижневого побуту в таборі. Відспіванням національного гимну закінчилося це скромне, але зворушливе дитяче свято.

Наступного дня, в неділю 16-го липня, на тому самому місці відбулося відкриття хлоп'ячого табору. Після привітання дітей й їх батьків, управителька табору пані Пиріг казала таборовикам змовити молитву та підняти на машт американський та український прапори при співі національного гимну. Приявним на відкритті табору був головний секретар УНСоюзу Ярослав Падох, який привітав таборовиків і батьків від УНСоюзу.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 20-го травня 1967 р. в 2-ій годині ночі, коли падала на землю свіжа рання роса, коли ввесь мир невеличкого містечка Мільстону, Н. Дж. спокійно спав, тоді в одній хаті можна було завважити освітлені кімнати і якусь незвичайну метушню, а відтак понісся відголос розпучливого плачу. У такий час в окруженні найближчої родини, закінчив свою земну мандрівку вірний друг, булавний Українських Січових Стрільців бл. п. Іван Гнідь.

Помер на чужині, хоч як гаряче мріяв про поворот у свої рідні сторони Золочівщини, на Україну. Похований на українському цвинтарі в Бавнд Бруку Н. Дж. в окруженні товаришів зброї.

Але мимоволі хочеться сказати: Дорогий Друже Івасю, не спочили Твої тлінні останки там, де від довгих літ вічним сном сплять Твої Батьки. Не співали Тобі „Вічная пам'ять", Твої ученики-хористи колишніх Юськович. Не прикрасили твоєї домовини маєві квіти калини і червоні маки. Не поблагословив Тебе на вічний спочинок високий хрест з пам'ятника о. М. Шашкевича зі сусідньої Білої або Підлиської гори. Не поклонились Тобі на прощання колоски ярого збіжжя подільських нив.

Ти переїхав скоренько зі своєї рідної хати, з колоною автомобілів до Бавнд Бруку, а Твоя душа перенеслася у засвіти там, де нема: „Ні болізни, ні печали, а жизнь безконечная".

Ти все залишив і свою найближчу подругу життя, улюблену Марію, і 4-ох синів і рідню в Україні.

Доля — добра, чи зла всюди Тебе провадила і на полях бою, за волю України, і повела Тебе на старості літ на скитальщину. Згодом переїхав Ти до прибраної батьківщини, гостинної Америки.

Ти нераз зі захопленням співав знану Тобі, як доброму воїнові УСС-ів стрілецьку пісню „Журавлі". І як Ти, Друже, не хотів, а останні слова цієї пісні сумно прогомоніли для нас усіх, дня 20-го травня 1967 р.: „Кру, кру, кру, в чужині умру!"

Виллиментик, 2 липня 1967.

Михайло Янович

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. МАРІЇ ГУСАР

складають $10.00 на Комітет Святкування 90-річчя Кам'янця Подільського

Ярослава і Ярослав БУКАЧЕВСЬКІ

Ділимося жалібною вісткою з Рідними, Друзями та Знайомими, що дня 28-го червня 1967-го року по короткій, а важкій недузі, волею Всевишнього відійшов навіки, на 74-му році життя,

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п. ГРИГОР ТЕРЛЕЦЬКИЙ

Похорони відбулися дня 2-го липня, 1967 р. на кладовищі Вальдфрідгоф, Мюнхен, Німеччина.

В смутку залишені:

дружина — УЛЯНА
дочка — МАРІЯ
дочка — ЗЕНОВІЯ
син — ОЛЕКСАНДЕР
зять — ІВАН ВОЛИНЕЦЬ
внучки — УЛЯНА І МАР'ЯНА

Нюарк, Н. Дж.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В ШКОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА

17-го червня відбулось закінчення шк. р. В 9:10 г. ранку о. парох Д. Лаптута відправив Богослуження для шкільної молоді і Пласту. У патріотичній проповіді підкреслив історичну відданість Церкві українського народу та щиру ідейність української молоді, що вивчає предмети українознавства по суботах. У Богослуженні взяли участь: шкільний референт Відділу УККА, п. М. Цяпка, Провід Пласту, батьки та Вчительський Збір з директором Школи і 160 учнів і учениць.

В 10 год. до 12. відбулась програма школи в залі парох. школи за такими точками: 1. звіт директора, д-ра К. Кисілевського з успіхів навчання й виховання дітвори й молоді. Впродовж року було 114 лекцій в кожній із 11 кляс (1254 лекції по 50 хвилин) та англомовної групи, що мала 28 лекцій. Навчання й виховання проходило в двох чергах і чотирьох перервах по 10 хвилин для фізкультури. Виконувано програми навчання і виховання Шкільної Ради УККА з 1960 р.

В школі працювали: 9 учителів, два касири, директор, що завідував теж книговодством, шкільний сторож. Між учителями були вихованки української школи педагогічної (6) та американської (3), що мали українську матуру в школі українознавства та педагогічні студії в ЗДА. Було 3 ступені навчання: нижчий, 1-4 кл. з укр. мовою, середній від 5-7 кл. з учителями по фахах, та вищий курс з фахівцями в 1, а, б, 2, а, б, і 3-ій клясі. Предмети вивчання: українська мова й література, історія України, географія з природою, культура України від 5 кл. В англомовній групі ведено лекції за підручником проф. Яра Славутича. Релігію вивчали учні в парох. школі та на окремих лекціях о. пароха.

Учні користали з шкільної (парох.) бібліотеки, бібліотеки Пласту та Вищого курсу, для якого закуплено цього року 103 книжки. Шкільну лектуру, крім читанок, підручників Шкільної Ради, Хрестоматії з літератури та Історії укр. літератури В. Радзикевича, пророблено теж: Лесі Храпливої „Вітер з України, 2. ч. в 5. кл., Маркіяна Терлецького „Мандрівка по Україні" СУБ, Лондон, 1-12 статтей у 5. кл., Б. Грінченка „Соняшний промінь" в 7. кл., Ю. Опільського „Іду на вас" (вищий 1 б), Т. Шевченко: вибір з баляд і поем (вищий 1 а), Івана Котляревського: „Наталка Полтавка" (вищий 1 а), Луки Луцева: „Іван Франко, життя і творчість" (вищий 2 а), вибір з Франкової творчости та „Мойсей" (2 а), із збірки українських новель, по дві в 2 а, Т. Шевченко: Суспільно-політичні поеми, І. Франко: „Захар Беркут", П. Куліш: „Чорна рада" в скороті — 2 б., вибір з творів Івана Франка, О. Кобилянської (В неділю рано...) та М. Коцюбинського: „Тіні забутих предків" (в 11. кл.)

Комітет Батьків співпрацював з школою та збирався під проводом п. В. Бакуна. Були 4 виводні та дві звичайні конференції. „Рідна Школа" в стадії творення, ухвалила на зборах статут, але ще не оформила Виділу. Діє номінаційна комісія для вибору.

Школу відвідав п. інспектор Михайло Лисогір з Ню Йорку 29-го квітня; візитував нових учителів та про навчання й виховання в школі висловився похвально. В школі було 70 хлопців і 90 дівчат. Кляси мали окремих провідників, затверджених дирекцією, для береження ладу. Від Школи зложено 130 дол на Ш. Раду, для її видань. Потім директор подав приявним додатній касовий звіт.

2. Згодом відбулись виступи кращих декляматорів та інсценізації творів: Друга кляса деклямувала вірш І. Савицької: „Прощання зі школою", 3. кл. продеклямувала 1. частину з „Юрчика Кучерявого" В. Радзикевича; 5. кл. була Франка. Учениці 6. кл. віддали гарно вірш Б. Лепкого „І в мене був свій рідний край"; Шевченкову поему: „Іван Підкова", учениці 7. кл. інсценізували Шевченкову баляду „Тополя" з добрим успіхом, учень 7. кл. В. Темницький виголосив гарно виїмки із „Слова про похід Ігоря" в переспіві. Студентка 2 а вищого курсу продеклямувала із зрозумінням вірш О. Олеся „Яка краса відродження країни!" Уч. 1 а гарно передала вірш Шевченка „Перебендя".

Цю програму опрацьовували члени Збору: Ксеня і Оленка Гординські, Маруся Процюк, Люба Коленська та К. Кисілевський.

3. Роздано свідоцтва.

4. Директор відбув коротке засідання для інформації батьків про майбутнє школи, що відновить свої зайняття 9-го вересня в цьому льокалі, в якому проходило навчання 1966-7. Потім попрощався з батьками, зложив батькам, учасникам і учням побажання щасливих вакацій і доброго відпочинку.

К. К.

Дітройт, Міш.

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК У ДЕНЬ МАТЕРІ

Найбільш зворушливим днем в році серед щоденного життя є Свято Матері. Найкращим Днем Матері був той, який довелося мені бачити 14 травня в парафіяльній залі при Православній Катедральній церкві св. Покрови в Дітройті, коли учні Школи Українознавства ім. Лесі Українки при цій парафії, з щирою любов'ю складали в подарунок українським матерям вислід своєї наполегливої і відданої праці.

Це не були учнівські пописи з відповідною до цього свята тематикою. Це було справжнє торжество української душі.

Мов чарівний барвистий квітник, радісно усміхалась українська вишивка на всіх учнях. І була вона не зовнішньою ознакою національности, а зливалася з українською душею дітей, які з гордістю одягли її, щоб подарувати українським матерям прекрасний концерт українського слова, пісні й музики.

Дивувала, зворушувала й наповнювала гордістю серце слухача чиста українська мова учнів. Співуча і чиста наша мова лилася з уст молодого покоління, від п'ятилітніх дітей до сімнадцятилітніх юнаків і юначок.

На тлі живої картини, в центрі якої маєстично височів образ Матері Божої, учениці 7-ї кляси Надія Холява і 5-ї кляси Валентина Петруша прочитали реферат, яким возвеличили українську матір і склали їй подяку. Реферат ілюстрували учні старших кляс деклямаціями, виконуючи їх з чуттям і розумінням.

Діти садочка розчулювали щирими до глибин душі віршами, які разом з кошикали квітів дарували своїм матерям.

Добрий хор у складі 25 учнів, під керівництвом вчительки музики піяністки пані Л Самарської, виповнив перший відділ, гарно підготованою, оригінальною програмою, в яку увійшли і пісні з музикою Л. Самарської, такі як: „Богородице Діво, радуйся...", „Україна", „Рідна матуся".

Другий відділ — фортепіянові виконання учнями музичних творів українських та західньоевропейських композиторів.

В третьому відділі, ансамбль бандуристів під керівництвом інж. Петра Китастого, завершив концерт. Виступало 20 юних бандуристів. Чистота гри на бандурах, надхнення і відчуття, з яким співали й грали члени ансамблю, чарували й дивували присутніх, бо половина з них ще менші від бандури.

Ансамбль виконав: „Віє метелиця", „Скажи мені правду" — гармонізація Г. Китастого, сольо Валентина Олійника, „Колискова", муз. Стеценка, „Взяв би я бандуру" — народня пісня, заспівував Юліян Китастий.

Треба відзначити надзвичайні музично-педагогічні здібності інж. П. Китастого, небожа славного кобзаря композитора Григорія Китастого. Він вміє навчити грати на бандурі та влити в юне серце любов до України.

Концерт дбайливо підготований. Присутні сприйняли його з захопленням і вдячністю для тих, хто його підготував. Концерт дав нагоду пізнати, що серед наших дітей накреслюються, може, великі таланти.

Ось при фортепіяні стрункий чорнявий хлопчик, з сміливо заклесленими бровами й блискучим замріяним поглядом. Йому 11 років. Визначний учень у всіх школах. Якась абсолютно виняткова дитина. Він грає мов справжній концертовий піяніст. Це — Віктор Самокишин, який вже не раз захоплював слухачів своїм виконанням.

Маленька, гарненька, як ляля, восьмилітня Наталка Марущак, вже відома серед громади солістка, виконала під супровід бандур „Колискову" Стеценка так чудово, що заля не могла заспокоїтися.

Ніжно, мов херувим, чисто, як струмок проспівала „Колискову" Степового десятилітня Оля Колосюк.

Такий концерт не можна підготувати до свята. Це здобуток довгої наполегливої праці всього вчительського складу, (серед якого є і профес. Бжеський), учнів і батьків.

На чолі цієї великої, відповідальної праці стоїть директор школи проф. Андрій Шашло. Я здивую читачів, коли скажу, що А. Шашло — фізик — професор вищих шкіл в Україні аж до 2-ої світової війни. Національне його почуття покликало його очолити Школу Українознавства, замінивши катедру фізики учнівськими клясами й садочком.

„Доля українських дітей, а серед них і моїх унуків, наказали мені взяти кермо в руки, — каже проф. Шашло, — і я вже два роки очолюю цю школу. Моїм прагненням є наблизити школу до громади, показати їй реальні висліди наполегливої праці і реальну користь. Я бачу наслідки й радію, дивлячись на цей найкращий дитячий подарунок українським матерям і на переповнену громадою залю, яка з любов'ю і гордістю сприймає його".

Марія Гарасевич

У Тант вислав до Ізраїлю свого представника у справах втікачів

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант вислав на Середній Схід шведського дипломата, спеціяліста у справах втікачів, Нільса-Ґорана Ґуссінґа, щоб він перестудіював на місці і звітував Об'єднаним Націям, як властиво тепер представляється пекуча проблема арабських втікачів. Після першої ізраїльсько-арабської війни в 1948/49 рр. втекло з колишньої Палестини кругло 800.000 арабів, які у процесі природного зросту збільшились до 1,300.000 осіб. Сусідні арабські держави тільки дуже малий відсоток тих утікачів включили у своє народне господарство, бо стояли на принциповому становищі, що ті втікачі повинні вернутись до своєї батьківщини, яку безправно загарбали ізраїльтяни. Ото ж переважна більшість тих утікачів були на утриманні Аґенції допомоги і праці Об'єднаних Націй, яка утримувала 54 таборів утікачів на теренах Сирії, Йорданії, Ливану і смуги Ґази під формальним суверенітетом Єгипту. Ті табори обслуговували 6.000 місцевих службовиків під доглядом 80 представників названої аґенції ОН. Вони займалися розподілом харчів, лікарською опікою, таборовими школами і всіма іншими послугами. В минуломісячній 5-тиденній воєнній кампанії ізраїльтяни захопили 28 отаких втікацьких арабських таборів, але багато мешканців тих таборів, що їх було 450.000, втекли. Крім отих давніх втікачів — прибули нові. Ось так з окупованої Ізраїлем Йорданської території втекло до Йорданії від 100.000 - 200.000 арабів. Ізраїль видав заклик до повороту тих втікачів і йорданський уряд також підтримав той заклик. Але багато арабів не хоче вертатися, ставши непомірним тягарем для Йорданії, яка вимагає допомоги від Об'єднаних Націй.

З праці Українського Інформативно-Видавничого Інституту в Арґентині

Буенос Айрес. — Тижневик „Українське Слово, орган Т-ва „Просвіта" в Арґентині, повідомив у ч. 17 про річні збори Українського Інформативно-Видавничого Інституту, що відбулись під керівництвом ред. Гр. Голіяна. „Ред. Ю. Середяк здав широке звідомлення про діяльність УІВІ. До невипадкових успіхів УІВІ він врахував у першій мірі видання „Історії УПА" еспанською мовою і Зустріч українського громадянства з автором книжки, п. Мартнесом Кодо (На зустрічі було понад 250 осіб). Борг за „Історію УПА" зліквідований. Звітодавець згадав при тому про фінансову допомогу кооперативи „Фортуна". Тепер відбувається розсилка і продаж книжки, на яку вже відгукнулися чужинці й редакції українських часописів. „Книжку читається, як фантастичний роман", озвався один рецензент. Читачі особливу увагу звертають на фотографії — документи з боротьби УПА. УІВІ хотів видати книжку про Головного Отамана Симона Петлюру, але цією справою займається тепер спеціяльний Комітет, покликаний до життя Українською Центральною Репрезентацією. Чергова книга, яку має видати УІВІ, називається „Дух Росії" Дмитра Донцова. На зборах було вибрано нову Управу УІВІ, яку очолив видавець і редактор Юрій Середяк.

ТАРЗАН, Ч. 5841. Хоче брати метеори!

На здивування Тарзана і Тейта, Барт Коді збунтувався проти від'їзду. — Ми ще маємо деякий незакінчений бизнес, — він сказав спокійно...

— Знаєте, що Дік Грін і я думали про спосіб зрушити ці цінні метеори...

— Розбити їх на дрібні кусники... А тоді руду занести в бочках на корабель!